

Sviatosť manželstva

1. Všeobecné informácie

- O cirkevný sobáš treba požiadať na farskom úrade tej farnosti, do ktorej podľa bydliska patrí aspoň jeden zo snúbencov – žiadateľov, a to najmenej tri mesiace vopred.

- Ak chcú mať vo farnosti Košice – Sv. Rodiny sobáš snúbenci, z ktorých ani jeden nebýva na území tejto farnosti, sobáš je možný vtedy (pri splnení ostatných cirkevno-právnych podmienok), ak sú obaja pokrstení rímskokatolíci, slobodní a obaja už boli na birmovke.

- Ak bol niektorý zo snúbencov – žiadateľov pokrstený v inej farnosti, vyžiada si krstný list na tej fare, kde bol pokrstený. V ňom má byť uvedený dátum birmovky, príp. aj prvého sv. prijímania. Ak to v krstnom liste nie je uvedené, treba doložiť výpis z birmovnej matriky.

- Ak niektorý zo snúbencov – žiadateľov je len pokrstený (nebol na prvom sv. prijímaní), alebo je iného vyznania, prípadne je nepokrstený, je potrebné, aby sa obidvaja najprv prišli porozprávať s kňazom o ďalšom postupe.

- Po vykonaní administratívnych náležitostí sa snúbenci zúčastnia na náukach, ktoré tvorí šesť stretnutí s týmito témami:

1. Život viery v manželstve a rodine - náuka s kňazom
2. Morálne aspekty manželského a rodinného života - s kňazom
3. Sviatosti a ich prežívanie v manželstve a rodinnom živote - s kňazom
4. Partnerský vzťah a manželský dialóg - s odbornými lektormi
5. Prírodné metódy plánovania rodičovstva - s odbornými lektormi
6. Liturgická príprava (priebeh sobášneho obradu) - s kňazom – vo štvrtok pred sobášom

2. Podmienky cirkevného práva

Výňatok z kódexu kanonického práva

VŠEOBECNÉ ZÁSADY

Kán. 1055

§ 1. Manželskú zmluvu, ktorou muž a žena ustanovujú medzi sebou spoločenstvo celého života a ktorá svojou prirodzenou povahou je zameraná na dobro manželov, ako aj na plodenie a výchovu detí, Kristus Pán povýšil medzi pokrstenými na hodnosť sviatosti.

§ 2. Preto medzi pokrstenými nemôže jestvovať platná manželská zmluva bez toho, aby zároveň nebola sviatosťou.

Kán. 1056

Podstatnými vlastnosťami manželstva sú jednota a nerozlučiteľnosť, ktoré v kresťanskom manželstve z dôvodu sviatosti nadobúdajú osobitnú pevnosť.

Kán. 1057

§ 1. Manželstvu dáva vznik súhlas stránok zákonne prejavovaný medzi právne spôsobilými osobami, ktorý nemôže nahradiť nijaká ľudská moc.

§ 2. Manželský súhlas je úkon vôle, ktorým sa muž a žena neodvolateľnou zmluvou navzájom odovzdávajú a prijímajú, aby ustanovili manželstvo.

Kán. 1058

Manželstvo môžu uzavrieť všetci, ktorým to právo nezakazuje.

Kán. 1059

Manželstvo katolíkov, hoci iba jedna stránka je katolícka, sa riadi nielen božským, ale aj kánonickým právom pri neporušení kompetencie občianskej moci, týkajúcej sa čisto občianskych účinkov toho istého manželstva.

PASTORAČNÁ STAROSTLIVOSŤ A PRÍPRAVA NA SLÁVENIE MANŽELSTVA

Kán. 1063

Duchovní pastieri sú povinní starať sa, aby vlastné cirkevné spoločenstvo poskytovalo veriacim pomoc, ktorou sa manželský stav má uchovávať v kresťanskom duchu a napredovať v dokonalosti. Túto pomoc treba predovšetkým poskytovať:

2. osobnou prípravou na uzavretie manželstva, ktorou sa snúbenci majú uspošobiť na svätosť a povinnosti svojho nového stavu;
3. obohacujúcim liturgickým slávením manželstva, z ktorého má byť zjavné, že manželia naznačujú tajomstvo jednoty a plodnej lásky medzi Kristom a Cirkvou a majú na ňom účasť;
4. napomáhaním manželov, aby sami verným zachovávaním a chránením manželskej zmluvy dosahovali v rodine deň čo deň svätejší a plnší život.

Kán. 1065

§ 1. Katolíci, ktorí ešte neprijali sviatosť birmovania, majú ju pred pripustením k manželstvu prijať, ak je to možné bez veľkej ťažkosti.

§ 2. Aby snúbenci s úžitkom prijali sviatosť manželstva, nástojčivo sa im odporúča, aby pristúpili k sviatosti pokánia a prijali najsvätejšiu Eucharistiu.

Kán. 1066

Pred slávením manželstva musí byť zrejmé, že nič neprekáža jeho platnému a dovolenému sláveniu.

FORMA SLÁVENIA MANŽELSTVA

Kán. 1108

§ 1. Iba tie manželstvá sú platné, ktoré sa uzavierajú pred asistujúcim miestnym ordinárom alebo farárom, alebo pred kňazom či diakonom, ktorých delegoval jeden z nich, ako aj pred dvoma svedkami.

Kán. 1115

Manželstvá sa majú sláviť vo farnosti, v ktorej jedna z uzavierajúcich stránok má trvalé alebo prechodné bydlisko alebo sa tam mesiac zdržiava.

ÚČINKY MANŽELSTVA

Kán. 1134

Z platného manželstva vzniká medzi manželmi zväzok, ktorý je svojou prirodzenosťou doživotný a výlučný; okrem toho sa v kresťanskom manželstve manželia na povinnosti a dôstojnosť svojho stavu osobitnou sviatosťou posilňujú a akoby zasväcujú.

Kán. 1135

Obidvaja manželia majú rovnakú povinnosť a rovnaké právo vo všetkom, čo súvisí so spoločnosťou manželského života.

Kán. 1136

Rodičia majú veľmi vážnu povinnosť a prvotné právo, aby sa podľa svojich síl starali tak o telesnú, spoločenskú a kultúrnu, ako aj mravnú a náboženskú výchovu detí.

3. Priebeh sobášneho obradu

Niekoľko dní pred sobášom idú snúbenci na svätú spoveď. Na začiatku spovede povedia kňazovi, že je to ich sobášna spoveď. Odporúča sa využiť ju na dôkladnejšiu revíziu svojho života a vzťahu k Bohu.

V deň sobáša sa snúbenci aj so svadobnými hosťami zhromaždia pred kostolom pár minút pred dohodnutým termínom. Svadobní hostia sa usadia v kostole, snúbenci čakajú pri vchode. Kňaz príde snúbencov privítať ku vchodu do kostola a sprevádza ich pred oltár. Svedkovia sa posadia na pripravené stoličky vedľa snúbencov, každý na svojej strane. Svedkom môže byť občan SR spôsobilý pre právne úkony, nemusí spĺňať žiadne cirkevné podmienky. Svedkovia majú pri sebe občiansky preukaz.

Kňaz po prežehnaní privíta snúbencov a ostatných prítomných a prednesie modlitbu za snúbencov. Nasleduje čítanie zo Svätého písma. Čítať môže niektorý zo snúbencov alebo niekto z prítomných hostí. Po čítaní sa spieva žalm, všetci prítomní odpovedajú spevom. Kňaz prečíta evanjelium, po ktorom nasleduje krátky príhovor. Po príhovore je vlastný obrad uzavretia manželstva.

Kňaz oslovuje snúbencov krstnými menami (M.):

Kňaz: M. a M., rozhodli ste sa uzavrieť sviatosť manželstvo. Teraz nastáva tá chvíľa, keď Kristus Pán tu pred zástupcom Cirkvi a pred cirkevnou obcou sviatosťne spechatí vašu lásku. Preto sa vás pred Bohom a Cirkvou pýtam: Je toto vaše rozhodnutie slobodné a úprimné?

Snúbenci odpovedia (každý zvlášť): Áno.

Kňaz: M. a M., ste rozhodnutí žiť v úprimnej láske a vo vzájomnej úcte po celý život?

Snúbenci: Áno.

Kňaz: Chcete si založiť rodinu. Pýtam sa vás pred Bohom a Cirkvou: Ste ochotní s láskou prijať deti ako dar Boží a vychovávať ich podľa Kristovho evanjelia a podľa zákonov jeho Cirkvi?

Snúbenci: Áno.

Kňaz: Keď teda chcete uzavrieť sviatosťný manželský zväzok, podajte si ruky a pred Pánom Bohom a jeho Cirkvou vyjadrite svoj manželský súhlas.

Snúbenci sa chytia za ruky a držia sa po celý čas sľubu. Nasleduje formula manželského sľubu, ktorá môže mať dvojakú podobu. Buď kňaz kladie otázky a snúbenci odpovedajú, alebo si celú formulu manželského sľubu povedia sami spamäti.

Prvá forma manželského sľubu:

Kňaz sa pýta muža: M., beriete si M. za svoju manželku?

Muž: Beriem.

Kňaz: Sľubujete pred všemohúcim Bohom, že jej budete verným manželom a že ju nikdy neopustíte ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe, a že ju budete milovať a ctíť po všetky dni svojho života?

Muž: Sľubujem.

Kňaz sa pýta ženy: M., beriete si M. za svojho manžela?

Žena: Beriem.

Kňaz: Sľubujete pred všemohúcim Bohom, že mu budete vernou manželkou a že ho nikdy neopustíte ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe, a že ho budete milovať a ctíť po všetky dni svojho života?

Žena: Sľubujem.

Potom kňaz položí štólu na spojené ruky novomanželov a hovorí:

A ja v mene svätej Cirkvi potvrdzujem, že ste uzavreli sviatostné manželstvo a požehnávam ho v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje.

Všetci: Amen.

Druhá forma manželského sľubu:

Muž: Ja, M., beriem si teba, M., za manželku a sľubujem pred všemohúcim Bohom, že ti budem verným manželom a že ťa nikdy neopustím ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe a že ťa budem milovať a ctíť po všetky dni svojho života.

Žena: Ja, M., beriem si teba, M., za manžela a sľubujem pred všemohúcim Bohom, že ti budem vernou manželkou a že ťa nikdy neopustím ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe a že ťa budem milovať a ctíť po všetky dni svojho života.

Potom kňaz položí štólu na spojené ruky novomanželov a hovorí:

A ja v mene svätej Cirkvi potvrdzujem, že ste uzavreli sviatostné manželstvo a požehnávam ho v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje.

Všetci: Amen.

Prísaha

Kňaz: Milí novomanželia, teraz prisahou potvrdíte, čo ste si navzájom sľúbili.

Novomanželia vyjdú k oltáru na ktorom je položený kríž, pravú ruku položia na kríž a muž hovorí:

Pred oltárom nášho Pána Ježiša Krista prisahám, že svoj manželský sľub dodržím. Tak mi Pán Boh pomáhaj.

Manželka urobí to isté, a potom hovorí:

Pred oltárom nášho Pána Ježiša Krista prisahám, že svoj manželský sľub dodržím. Tak mi Pán Boh pomáhaj.

Požehnanie a odovzdanie prsteňov

Kňaz vyzve novomanželov, na požehnanie prsteňov:
Teraz vám požehnám snubné prstene.

Kňaz podá novomanželom tácku a obidvaja ju spolu držia, otočení k sebe.

Kňaz hovorí:

Požehnaj, Pane, tieto prstene. Žehnáme ich v tvojom mene, aby tí, čo ich budú nosiť, zachovávali neporušenú vernosť, plnili tvoju vôľu, zotrvali v tvojom pokoji a žili vo vzájomnej láske až do smrti. Skrze Krista, nášho Pána.

Novomanželia: Amen.

Kňaz pokropí prstene svätenou vodou.

Manžel potom nastokne prsteň manželke a hovorí:

M., prijmi tento prsteň ako znak mojej lásky a vernosti v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Podobne aj manželka nastokne prsteň manželovi a hovorí:

M., prijmi tento prsteň ako znak mojej lásky a vernosti v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Modlitba za novomanželov:

Kňaz:

Bratia a sestry, pokorne prosme nebeského Otca za týchto novomanželov i za všetkých pokrstených a za celú Cirkev.

Aby títo novomanželia boli v živote šťastní a spoločným úsilím aby získali šťastie večné, prosme Pána.

Všetci: Prosíme Ťa, vyslyš nás.

Aby pamätali na lásku a starostlivosť svojich rodičov a stali sa aj sami dobrými kresťanskými rodičmi, prosme Pána.

Aby v našej farnosti a v celej Cirkvi boli vždy dokonalejšie manželstvá a svätejšie rodiny, prosme Pána.

Aby sa pokoj a bratská lásky šírili v našich obciach, v štátoch a po celej zemi, prosme Pána.

Kňaz hovorí:

Svätý Otče, tvorca celého sveta, ty si muža i ženu stvoril na svoj obraz a ich zväzok si zahrnul svojím požehnaním. Pokorne ťa prosíme za túto novomanželku, ktorá sa dnes sviatosťným manželstvom spája so svojím mužom, aby si ju požehnal. Tvoje požehnanie nech zostúpi na ňu i na jej manžela, aby sa v manželstve vzájomne obdarovali láskou a ich deti aby boli ozdobou rodiny a obohatením Cirkvi. V radosť nech ťa chvália, v žiali nech ťa hľadajú, v námahách nech majú útechu, že si s nimi a že im chceš pomôcť; v trápeniach nech cítiš, že stojíš pri nich a chceš im ich zmierniť. Nech sa zúčastňujú na bohoslužbách Cirkvi a vo svete nech svedčia o tebe. A po šťastnej starobe nech sa stretnú so svojimi drahými v nebeskom kráľovstve. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

Kňaz: A teraz sa obráťme k nebeskému Otcovi modlitbou, ktorú nás naučil náš Spasiteľ:

Všetci: Otče náš ...

Požehnanie.

Po záverečnom požehnaní idú novomanželia a svedkovia podpísať sobášne zápisnice. Po podpise prejdú novomanželia pred kostol, kde môžu byť gratulácie.